

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Относно: Прилагана счетоводна политика и информация за състоянието и изменението на основните активи и пасиви, приходи и разходи по баланса на Министерството на земеделието и храните /МЗХ/ към 31.12.2024 г.

Министерството на земеделието и храните е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище град София, бул. „Христо Ботев“, № 55.

С Решение на Народното събрание за приемане на структура на Министерския съвет на Република България от 06.06.2023 г. Министерство на земеделието е преобразувано в Министерство на земеделието и храните.

Министерството на земеделието и храните осъществява държавната политика в областта на земеделието, селските райони, горите, риболова и аквакултурите. Неговата дейност е насочена към: повишаване на конкурентоспособността и разширяване на експортния капацитет на българското селско стопанство при спазване на строги стандарти за опазване на околната среда; осъществяване на единен контрол по хранителната верига за осигуряване на безопасност на храните и хуманно отношение към животните; разнообразяване на икономиката и подобряване на условията на живот в селските райони; създаване на условия за устойчиво развитие на рибарския и горския сектори.

Основните приоритети в тази насока са:

- Развитие на балансирано, конкурентоспособно, устойчиво и адаптирано към климатичните промени селско стопанство;
- Стабилни и справедливи доходи на заетите в аграрния сектор;
- Ефективно използване на природните ресурси в селското стопанство и нарастване на неговия принос за опазване на околната среда и биоразнообразието;
- Запазване жизнеността и предотвратяване на обезлюдяването на селските райони
- Високо ниво на защита на човешкото здраве и интересите на потребителите по отношение на храните;
- Устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство и аквакултури, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите;
- Икономически жизнеспособна риболовна, аквакултурна и рибопереработвателна промишленост, по-добри условия за живот в рибарските райони;

- Устойчиво и многофункционално управление на горите.

Годишният финансов отчет /ГФО/ на Министерството на земеделието и храните е изготвен в съответствие с изискванията на Закона за счетоводството, Закона за публичните финанси, Сметкоплана на бюджетните предприятия, Единната бюджетна класификация, Указания на министъра на финансите, Счетоводната политика на МЗХ, утвърдените Вътрешни правила и други нормативни актове, касаещи дейността на министерството.

Формата и съдържанието на Годишния финансов отчет са изготвени, съгласно Заповед № 3МФ – 1338 от 22.12.2015 г. на министъра на финансите.

Формата, структурата и съдържанието на елементите на финансовите отчети се определят ежегодно със съответните указания на министъра на финансите за изготвянето и представянето на отчетните данни за активите, пасивите, приходите, разходите въз основа на оборотните ведомости и друга информация.

Спазени са и указания на Министерство на финансите:

ДДС № 14/30.12.2013 г. - Сметкоплан на бюджетните организации;

ДДС № 8/16.09.2014 г. - Допълнителни пояснения относно отчитането на определени операции, активи и пасиви в контекста на прилагането на Сметкоплана на бюджетните организации;

ДДС № 5/2016 г. - Относно начисляване на амортизации на нефинансови дълготрайни активи от бюджетните организации

ДДС № 09/21.12.2023 г. - Единна бюджетна класификация за 2024 г.

ДДС № 07/16.12.2024 г. - Годишното счетоводно приключване и представяне на годишните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация за 2024 г., както и публикуване на годишните финансови отчети за 2024 г. на бюджетните организации.

Годишният финансов отчет на Министерство на земеделието и храните е изготвен към 31.12.2024 г., обхваща периода от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г. и е съставен в лева, в Оборотната ведомост, Баланс и Отчет за приходи и разходи, в цели числа и стотинки до втория знак и в хиляди лева.

При изготвянето на годишните оборотните ведомости към 31.12.2024 г., са спазени и указанията, дадени с ДДС № 20/2004 г., както и издадените през следващите години от МФ - дирекция „Държавно съкровище“ писма и указания по отделни въпроси, свързани с отчетността на бюджетните организации.

Всички указания на министъра на финансите по отчетността на бюджета през годината са предоставяни своевременно на ВРБ. Дирекция „Финанси и управление на собствеността“ изготвя и допълнителни указания по повод конкретни и общи счетоводни проблеми, както и указания във връзка с изготвянето на периодичните отчети и годишния финансов отчет.

За обработка на финансово-счетоводната информация в системата на МЗХ се използват различни програмни продукти.

За целите на консолидиране на счетоводната информация за активите, пасивите, приходите и разходите, МЗХ изготвя оборотна ведомост с данни за състоянието на счетоводните сметки /на ниво четириразрядни синтетични счетоводни сметки/ преди операциите по приключването.

Министерство на земеделието и храните изготвя сборни оборотни ведомости за трите отчетни групи /стопански области/, като обобщава данните от годишните финансови отчети на подведомствените си структури от втора степен на разпореждане с бюджет, вкл. МЗХ – Централна администрация (МЗХ - ЦА).

Второстепенните разпоредители от системата на МЗХ са самостоятелни юридически лица, със самостоятелни сметки и бюджет. През 2023 г. са консолидирани финансовите отчети на разпоредителите с бюджет от системата на министерството и на част от професионалните гимназии и училища, които до 01.08.2016 г. са се финансирали чрез бюджета на министерството, а след 01.08.2016 г. са преминали на общинско финансиране, и за които не са приключили процедурите по прехвърляне на недвижими имоти. Консолидирани са финансовите отчетни, както следва:

1. МЗХ - ЦА
2. Служби и агенции – 14 броя
3. Областни дирекции "Земеделие" – 28 броя;
4. Към баланса на МЗХ - ЦА са обобщени и данните за салдата на активи, недвижими имоти (земи, прилежащи към сгради земи, сгради, инфраструктурни обекти и незавършено строителство) на 8 броя професионални гимназии, излезли от системата на МЗХ през 2016 г. и преобразувани в общински професионални гимназии.

Продължават процедурите по прехвърляне на недвижими имоти, предоставени на професионални гимназии, в управление на съответната община. Процедурата е във връзка с приетия Закона за предучилищното и училищното образование, с който професионалните гимназии към Министерството на земеделието и храните преминаха към общините. Тази структурна реформа, произтича от параграф 10 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за предучилищното и училищното образование. Считано от 01.07.2016 г. и 01.08.2016 г., с влизане в сила на този закон, професионалните гимназии, финансирани от Министерството на земеделието и храните, станаха общински.

За всички училища, за които има Решения на Министерския съвет за прехвърляне на недвижими имоти, предоставени на професионални гимназии, в управление на съответната община и е проведена процедура по приемо-предаване на имотите, същите са отразени в отчетността на МЗХ. В съответствие с изискванията на т. 20.6 от ДДС № 20/2004 г. прехвърлянето на нефинансовите активи са отразени в отчетността на МЗХ и съответната община с една и съща стойност/ досегашната

балансова стойност на актива/, с оглед да е налице равнение по сметките от гр. 76 на консолидирано ниво на публичните финанси.

През 2023 г. с приемателно-предавателен протокол от 07.03.2023 г. във връзка с Решение № 595 от 14 октомври 2019 г. за обявяване на имоти – публична държавна собственост, за имоти – частна държавна собственост, и за безвъзмездното им прехвърляне в собственост на община Гоце Делчев, област Благоевград, са прехвърлени недвижимите имоти на Професионалната гимназия по механизация на селското стопанство „П. К. Яворов“ – гр. Гоце Делчев безвъзмездно на община Гоце Делчев.

ОТНОСНО ПРИЛАГАНАТА СЧЕТОВОДНА ПОЛИТИКА В МЗХ

Счетоводната политика е съвкупност от конкретни принципи, изходни положения, концепции, правила, бази и процедури, възприети за отчитане на бюджетната и стопанска дейност, осигуряващи подробна, вярна, честна и изчерпателна информация за финансовата дейност на организацията. За постигане на тази задача се спазват изискванията, заложи в Закона за публичните финанси, Закона за счетоводството, Националните счетоводни стандарти, както и Международните счетоводни стандарти, за въпроси, за чието решение няма изрични разпоредби в националните нормативни актове за счетоводство.

Предвид факта, че на територията на цялата страна за осъществяването на държавната политика в областта на земеделието, развитието на селските райони, рибарството и аквакултурите, към министъра на земеделието, храните и горите са създадени бюджетни структури (разпоредители с бюджет) и предвид многообразието на извършваните в системата на МЗХ дейности (развитие на растениевъдството и животновъдството; контрол на зърнопроизводството, търговията и съхраняването на зърно и зърнопреработката; контрол на производството, търговията и употребата на фуражи; контрол върху храните от растителен и животински произход, суровините, страничните животински продукти и продуктите, получени от тях, и специфичните растителни продукти; контрол върху ветеринарномедицинската дейност; контрол върху процесите на изпитване и установяване техническата изправност на земеделската техника и др.) конкретна счетоводна политика на всяка бюджетна структура се определя и организира от главните счетоводители. В този смисъл, прилаганата счетоводна политика е съобразена както с основните изисквания и принципи, така и със създадените вътрешни нормативни актове, отразявайки специфичния характер на съответната дейност. Системата на аналитично отчитане, използвания счетоводен програмен продукт, метода за оценка на материалните запаси при тяхното потребление, както и други такива специфични правила и елементи, отразяващи спецификата и заложи в счетоводната политика, са определени самостоятелно от всяка една бюджетна структура от системата на МЗХ.

В съответствие с изискванията на Европейския съюз за отчетността, статистиката и бюджетирането на публичния сектор, както и с изискванията на българското законодателство по отношение на бюджетирането, отчитането на изпълнението на консолидираната фискална програма и управлението и контрола на средствата и разходите на бюджетните организации, Счетоводната политика на Министерство на земеделието и храните е неразделна част от системите за финансово управление и контрол. Счетоводната политика на МЗХ е съобразена с нормативната уредба, както и с всички указания, процедури, методики и др., с цел осигуряване финансово-счетоводната, бюджетната и стопанска дейност на администрацията при спазване на приложимата нормативна уредба, регламентираща бюджетната политика на министерството като първостепенен разпоредител с бюджет и на целеви средства, както и средства по международни програми.

Съгласно утвърдените от министъра на земеделието и храните срокове за извършване на инвентаризация на активите и пасивите в Министерството на земеделието и храните, през 2024 г. е извършена инвентаризация, както следва:

- Активи по сметките от подгрупа **204** - Машини, съоръжения, оборудване ;
- Активи по сметките **от подгрупа 206** - Стопански инвентар ;
- Сметка 3020 „Материали“ ;
- Касовите наличности;
- Разчетните взаимоотношения /вземания и задължения/;
- Наличните ангажименти, отчетени по сметка 9200;
- Наличните обезпечения, получени банкови гаранции, застраховки и други.

След първоначалното признаване всеки отделен дълготраен материален актив се отчита по цена на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаната загуба от обезценка, към датата на извършване на обезценката. До 31.12.2017 г. Министерство на земеделието и храните извършваше преглед за обезценка (намаление на стойността) на ДМА веднъж на две години. Считано от 01.01.2018 г., на основание т.86 от ДДС 07/2017 г., за системата на МЗХ, прегледът за обезценка се извършва най-малко веднъж на 3 години. При прегледа се съпоставя балансовата стойност с текущата възстановима стойност (справедливата стойност). При оценката след първоначалното признаване, в определени случаи може да се извършва и положителна преоценка, когато при прегледа за обезценка са установени случаи на нереално занижени стойности, по които се водят някои активи.

С оглед обема, спецификата и характера на активите в системата на министерството, прегледът за обезценка в по-голямата си част се извършва от лицензирани оценители.

Последният преглед за обезценка е извършен през 2022 г., предвид на което такъв не е извършван през 2024 г.

Съгласно чл. 8 от Амортизационната политика на МЗХ и в съответствие с т. 7.1 и т. 7.2 от СС 4 Отчитане на амортизациите, Министерството на земеделието и храните преразглежда един път годишно оценката за полезния срок на годност на дълготрайните материални и нематериални активи и ако очакванията се различават значително от предишните оценки, срокът на годност се коригира, както и начислената амортизация за текущия и бъдещи периоди. **При извършения преглед на активите не са установени различия относно полезния им срок на годност. С Амортизационната политика за всички активи е избран линеен метод на амортизация, като през текущия период няма промяна в метода.**

При прегледа за срока на годност, са взети предвид предполагаемото физическо износване, което от своя страна включва – гаранционния срок, степен на използване на възможностите/натоварването, условията, при които се ползват активите, физическото износване и моралното им остаряване и изхабяване, както и ограниченията при тяхното използване – правни, фактически и др. обективни обстоятелства (съгласно т. 3 от СС 4 „Отчитане на амортизациите“).

Във връзка с изискванията, произтичащи от Закона за публичните финанси, се извършиха и съществени промени в начина на отчитане на стопанските операции в публичния сектор. Годишните оборотни ведомости в съответните Стопански области: „Бюджет“, Сметки за средства от Европейския съюз и на Сметките за чужди средства на Министерство на земеделието и храните към 31.12.2024 г. са изготвени, съгласно указание на Министерство на финансите ДДС № 07/16.12.2024 г. – Годишното счетоводно приключване и представяне на годишните отчети за касовото изпълнение, оборотните ведомости и друга отчетна информация за 2024 г., както и публикуване на годишните финансови отчети за 2024 г. на бюджетните организации.

Стоково-материални запаси /СМЗ/ са материали, продукция, стоки, незавършено производство и други краткотрайни материални активи.

При първоначалното им придобиването СМЗ се оценяват по историческа /доставна/ цена, която включва покупната цена; митата, таксите и данъците, неподлежащи на възстановяване; разходите по доставката и други. В доставната стойност не се включват складовите, административните, финансовите и извънредните разходи.

Придобиването на материални запаси по стопански начин се осчетоводява текущо, като се използват сметките от група 65. Сметките от група 65 задължително осигуряват отчетност за структурата на разходите по видове и вида на произведения продукт.

При отписване на стоково-материалните запаси при тяхното потребление се използват подходите, регламентирани с НСС – 2 Стоково-материални запаси.

Предвид спецификата на дейност, всеки разпоредител от системата на МЗХ определя подхода за отписване на стоково-материалните запаси при тяхното потребление. За ЦА на МЗХ изписването на материалите се извършва по метода на „Първа входяща, първа изходяща“.

Съгласно указание ДДС 14/2013 г. на Министерство на финансите по отношение на материалните запаси се прилага само една сметка 3020 Материали.

По сметка 3020 „Материали“ в стопанска област „Бюджет“ – основно отчетени в Българска агенция по безопасност на храните, салдо в размер на 12 864 298 леваата и включва:

- Наличните количества на ваксини и диагностикуми, закупени през 2024 г. и останали налични към 31.12.2024 г. по Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болести по животните, включително зоонозите в Република България(ваксини син език и антракс, диагностикуми за изледване на болестите изцяло с национално финансиране – бруцелоза, туберкулоза, ринотрахеит, левкоза др.);

- Лабораторни консумативи, химикали и реактиви за необходими за Мониторинговите програми изпълнявани от БАБХ;

- разходи за гориво за автомобилите

- предпазно облекло и дезинфектант;

- канцеларски материали, бланки и формуляри

Съгласно изискванията на Мярка 2 от Програма за развитие на селските райони, която се изпълнява от Националната служба за съвети в земеделието, отчетените материали по сметка 3020 се проследяват в отчетна група СЕС-РА.

Салдото по сметка 3020 „Материали“ в стопанска област СЕС-ДЕС към 31.12.2024 г. е в размер на 2 104 755,38 лв. и е свързано с разходите по програмите, одобрени с Проект VP/2024/BG, като включва: ваксини и диагностикуми по Националната програма за профилактика, надзор, контрол и ликвидиране на болести по животните, включително зоонозите в Република България – на стойност около 1 900 хил.лв.; като останалата част от салдото са разходи за дезинфектанти и предпазни облекла, свързани с програмите, съфинансиране от ЕС.Дълготрайни материални активи /ДМА/

Дълготрайни материални активи /ДМА/

Един актив се признава за ДМА в баланса, ако предприятието ще черпи икономическа изгода от него за период по-голям от един отчетен период, стойността му е надеждно измерима и е с по-висока от приетия стойностен праг, като се дава предимство на принципа за предимство на съдържание пред форма.

Първоначално всеки придобит актив се оценява по: справедлива стойност, цена на придобиване или себестойност. ДМА се завеждат при придобиването им със задължителни реквизите утвърдени за цялата система.

В първоначалната оценка на дълготрайните активи се включва цената на придобиване, т.е. покупната цена и преките разходи. В цената на придобиване не се включват административните и финансови разходи, разходите за обучение за работа с ДМА, глобите, санкциите, неустойките за причинени загуби и други вреди на трети лица. Последващите разходи /за подобрения, реконструкция, модернизация и разширение/, които водят до подобряване на бъдещата икономическа изгода от ДМА, коригират балансовата стойност на ДМА. След първоначалното признаване ДМА се представят по историческа цена минус натрупаните разходи за обезценка.

Стойностният праг на същественост за признаване на ДМА, определен със Счетоводната политика на МЗХ, е 1000 лева без ДДС /500 лева за компютрите без ДДС/. В този смисъл всички придобити ДМА със стойност до 1000 лева /до 500 лева за компютрите/, задължително се третират и се отчитат като краткотрайни активи /материални запаси/; а тези със стойност над 1000 лева /500 лева за компютрите/, задължително се класифицират като ДМА.

Стойността на поетите ангажменти за придобиване на ДМА, е в размер на 7 738 702 лева

Придобитите през периода ДМА са в размер общо на 14 780 313 лева

Балансовата стойност на ДМА, които временно са изведени от употреба са в размер общо на 3 563 719 лева;

Отчетната стойност на напълно амортизираните ДМА е общо в размер на 44 073 625 лева;

Стойността на ползваните в дейността ДМА - чужда собственост, общо в размер на 738 578 лева.

Нематериални дълготрайни активи

Нематериалните дълготрайни активи представляват установими нефинансови ресурси, придобити и контролирани от бюджетните организации, който:

- а/ няма физическа субстанция;
- б/ има съществено значение при употребата му;
- в/ при придобиването им могат да бъдат оценени надлежно;
- г/ стойността им при придобиване е равна или по-голяма от 1000.00 лв./без ДДС/
- д/ от използването им се очаква икономическа изгода;

Нематериалните дълготрайни активи са програмните продукти и лицензите за програмни продукти, продуктите от научна и развойна дейност, патентите, лицензи, фирмени и търговски марки и др. НМДА и се отчитат по съответните сметки от **група**

21 Нематериални дълготрайни активи.

Програмните продукти, както и лицензите за програмни продукти, се отчитат по сметка **2101 Програмни продукти и лицензи за програмни продукти** от СБО

НМДА, които не са програмни продукти и попадат под стойностния праг на същественост, се изписват на разход към момента на тяхното придобиване.

Патенти, лицензионни права за излъчване и други подобни НМДА след изтичането на съответния срок, се изписват на разход, освен ако срокът не е подновен (т. 38.2.2. от ДДС № 20/2004 г.).

Текущо изплащаните суми за поддръжка на патенти, лицензии и други подобни се отчитат като текущ разход.

Последващи разходи, свързани с НДМА - това са разходи, с които НМДА се оценяват след първоначалното им признаване - по цена на придобиване, намалена със загубите от обезценка; преоценка на дълготрайни активи се извършва по ред и начин, определен с указания на Министерството на финансите и преглед за обезценка на НДМА се извършва веднъж на две години по реда, за дълготрайните материални активи.

Стойността на поетите ангажименти за придобиване на нематериални дълготрайни активи, включително размерът на авансовите плащания - 441 046 лева

Придобитите през периода НМДА - общо в размер на 1 190 336 лева

Отчетната стойност на напълно амортизираните нематериални активи - общо в размер на 3 874 892 лева;

СТОПАНСКИ ДВОРОВЕ

С Решение № 3 от 24.02.2022 г. на Конституционния съд на Република България (обн., ДВ, бр. 18 от 04.03.2022 г.) по конституционно дело № 16 от 2021 г., са обявени за противоконституционни разпоредбите на § 1, ал. 1 от Закона за допълнение на Закона за собствеността (ЗДЗС) (обн., ДВ, бр. 46 от 2006 г., посл. доп., ДВ, бр. 18 от 2020 г.) и на § 2 от Заключителните разпоредби на Закона за изменение на Закона за собствеността (обн., ДВ, бр. 7 от 2018 г.), т.е. Мораториумът върху придобиване по давност на недвижими имоти частна държавна собственост е отменен.

След извършен анализ на предоставената от областните дирекции „Земеделие“ информация, изготвена в отговор на писмо с рег. индекс 06-126/27.04.2022 г. на заместник-министъра на земеделието е установено, че за значителен брой имоти не са издадени документи, удостоверяващи правото на собственост на държавата. Това от своя страна създава съществен риск за опазването на държавния интерес по отношение на имотите частна държавна собственост, находящи се в бившите стопански дворове. В тази връзка по указания

на заместник – министъра на земеделието са предприети спешни действия по издаване на актове за държавна собственост за всички имоти, находящи се в бившите стопански дворове на организациите по § 12 от ПЗР на ЗСПЗЗ.

Във връзка с горното и в изпълнение на Методиката за остойностяване, заприходяване, актуализиране и отписване на имотите включени в стопанските дворове на организациите по § 12 от ПЗР на ЗСПЗЗ и на имоти по чл. 53 от ППЗОЗЗ, утвърдена със Заповед № РД09-975/01.11.2018 г., копие от съставените актовете за държавна собственост за имотите, представляващи земи по чл. 45, ал. 10 от ППЗСПЗ се предоставят в Министерство на земеделието и храните. На основание документи удостоверяващи право на собственост (АДС) в баланса на министерството се заприходяват земи - стопански дворове в отчетни групи: Бюджет по сметка 2010 „Прилежащи към сгради и съоръжения земи“ и „Други сметки и дейности“ по сметка 2201 „Земи, гори и трайни насаждения“, в кореспонденция на сметка 7992 „Увеличение на нефинансови дълготрайни активи от други събития“.

Във връзка с горното в отчетния период, в баланса на министерството са заприходени земи – поземлени имотите включени в стопанските дворове на организациите по § 12 от ПЗР на ЗСПЗЗ и на имоти по чл. 53 от ППЗОЗЗ, както следва:

В отчетна група Бюджет по сметка 2010 – Прилежащи към сгради и съоръжения земи – 611 713.48 лв. В отчетна група ДСД по сметка 2201 Земи, гори и трайни насаждения – 426 344.99 лв.

Основните причини, поради които същите не са били отразени към настоящият момент са: оцифряването на неоцифрените парцеларни планове, изготвянето и одобряването на планове на новообразувани имоти, влизане в сила на кадастрална карта за урбанизирани територии, както и влизане в сила на подробни устройствени планове за урбанизираните територии, издаване на актове за държавна собственост и др. Следва да се отбележи, че процеса на изработване, одобряване и влизане в сила на посочените планове не е приключил и ще продължи. Процесът по актуване на имотите държавна собственост включени в стопанските дворове на организациите по § 12 от ПЗР на ЗСПЗЗ също не е приключил. Поради тази причина ще се извършва поетапен преглед съвместно с ОДЗ.

През отчетния период са отписани имоти – включени в стопанските дворове на организациите по § 12 от ПЗР на ЗСПЗЗ и на имоти по чл. 53 от ППЗОЗЗ, обект на Методиката, на основание извършени продажби по реда на Закона за собствеността и ползването на земеделски земи и Правилника за прилагане на Закона за опазване на земеделските земи, както следва - в отчетна група Бюджет по сметка 2010 – Прилежащи към сгради и съоръжения земи – 643 807.57 лв., в отчетна група ДСД по сметка 2201 Земи, гори и трайни насаждения – 804 634.14 лв.

Извършените продажби по реда на ЗСПЗЗ с поименни компенсационни бонове са в размер общо на 1 199 379.00 лв.

ПРОЦЕДУРИ ПРИ ПРОМЯНА НА ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕТО НА ПОЗЕМЛЕНИ ИМОТИ В ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

При промяна на предназначението на земеделски имоти от държавния поземлен фонд /ДПФ/, по реда чл. 81, 82 и 83, ал. 9 от Закона за горите се извършва прекатегоризация на поземлени имоти от земеделски в горски територии. При тази трансформация, имотите се отписват от земеделския фонд /ДПФ/ (от баланса на съответната ОДЗ) по отчетна стойност, чрез сметка 4500 „Вътрешни разчети“. За равнение на разчетите по сметка 4500 „Вътрешни разчети“, съответната областна дирекция „Земеделие“ предоставя информация и документи за завеждане по баланса на МЗХ, като горски територии по отчетна стойност. Прехвърлянето се отчита в рамките на един и същи отчетен период (тримесечие). Тези имоти се включват в държавния горски фонд – държавна собственост, след идентификация на имотите и предоставяне на необходимата информация за завеждането им, а именно: Код на ДП; ДГС/ДЛС наименование; Отдел код – ЕКАТТЕ плюс четири цифри за отдел; Стойност на имотите по реда на чл. 7 от Наредба за оценка на поземлени имоти в горски територии; Площ на имотите.

Предвид различното устройствено предназначение на имотите в горските територии, при промяната на предназначението на един имот с друго устройствено предназначение в имот в горска територия, към имота с променено предназначение започват да се прилагат нормите на Закона за горите. Когато имот в горска територия промени предназначението си и придобие характеристиките на имот в друг вид територия, към този имот се изключва приложното поле на Закона за горите. Предвид различното устройствено предназначение на имотите, при тази трансформация, след тяхното завеждане и отразяване по сметка 4500 „Вътрешни разчети“ се извършва преоценка/обезценка на имотите, чрез използването на сметка 7801 „Преоценки на нефинансови дълготрайни активи“.

Когато поземлен имот не е заведен в баланса на Държавния поземлен фонд на съответната областна дирекция „Земеделие“, същата подава информация относно произхода на имота, основание за придобиване правото на собственост от МЗХ, с цел коректното му завеждане по баланса на министерството чрез използване на сметка 7992 „Увеличение на нефинансови дълготрайни активи от други събития“. По този ред се отчитат и земеделски земи по § 72 от ПЗР на ЗИД на отменения Закон за горите, във връзка с § 17 от ПЗР към ЗИД на Закона за опазване на земеделските земи.

През 2024 г. по сметка 7992 „Увеличение на нефинансови дълготрайни активи от други събития“ в стопанска област ДСД се отчетени 10 924 523.88 лв., от които активи в размер на 6 314 056.00 лв. представляват включени със заповеди на

министъра на земеделието и храните в горските територии-държавна собственост залесените и самозалесилите се земеделски земи по § 72 от ПРЗ на ЗИД на отменения Закон за горите, във връзка с § 17 от ПРЗ към ЗИД на Закона за опазване на земеделските гори.

Сумата от 4 356 401.38 лв. представлява включени със заповеди на министъра на земеделието и горите в горските територии-държавна собственост залесените и самозалесилите се по реда чл. 81, 82 и 83, ал. 9 от Закона за горите, които не са земеделски имоти от държавния поземлен фонд /ДПФ/, но са идентифицирани като горска територия.

Дългосрочни и краткосрочни заеми

Държавен инвестиционен заем/ДИЗ/обслужван от МЗХ

Министерството на земеделието и храните обслужва държавен инвестиционен заем/ДИЗ/, сключен през 1999 г. с Кредитна институция за възстановяване, Франкфурт на Майн. Предоставеният на МЗХ кредитен ресурс е по Проект за изграждане пазари на едро в Република България. Съгласно договора за заем между МЗМ и КФВ и подписаното към него допълнително споразумение на 12.07.2004 г., Министерство на земеделието и храните погасява заема от 30 юни 2010 г. и крайният срок за издължаването му е до 2039 г. Остатъкът по заема към 31.12.2024 г. е в размер на 4 142 571.14 лева, като подлежащите на погасяване две вноски през следващата година по дългосрочния заем са прехвърлени по сметка за отчитане на текущия дял, общо в размер на 293 374,50 лева.

Предоставен заем на „Напоителни системи“ ЕАД

С Постановление № 303 от 22 август 2024 година на Министерския съвет за одобряване на допълнителни плащания по бюджета на Министерството на земеделието и храните за 2024 г. за предоставяне на заем на „Напоителни системи“ ЕАД и Решение № 616 от 22 август 2024 година на Министерския съвет за определяне на условията за предоставяне на заем на „Напоителни системи“ ЕАД и за неговото възстановяване и за одобряване проект на договор между Министерството на земеделието и храните и „Напоителни системи“ ЕАД за предоставяне на заема по бюджета на МЗХ за 2024 г. са осигурени средства в размер на 20 млн. лв. в частта на финансирането. В тази връзка е сключен договор за заем между МЗХ и „Напоителни системи“ ЕАД, по силата на който на дружеството са предоставени заемни средства. Целта на предоставянето на заема е да бъдат осигурени средства за доплащане на проектите по Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. по Приоритет 5 „Насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в селското стопанство, сектора на храните и горското стопанство“ и Област с поставен акцент 5А „Повишаване на ефективността при потреблението на вода в селското стопанство“. Предвид основанието за отпускане на

заема, а именно финансиране по Европейска програма и 100 % финансиране на дейностите по мярка 4.3., референтният лихвен процент по заема за „Напоителни системи“ ЕАД е 4.652 %, като е определен на база на методология за изчисляване на референтен лихвен процент, включваща основа за изчисляване 3.652 % и марж за нормална обезпеченост 1.00 %.

За обезпечаване на предоставените заемни средства „Напоителни системи“ ЕАД е учредило особен залог върху всички свои възникнали и бъдещи вземания от ДФЗ – РА по проектите и е предоставило потвърждение за извършеното вписване и удостоверение от Централния регистър на особените залози (ЦРОЗ) по партидата си, от което е видно, че Министерството на земеделието и храните е първи по ред кредитор за заложените вземания.

Доколкото предоставения заем е със срок под една година, същият е отразен по счетоводна сметка 5311 „Предоставени краткосрочни заеми и временна финансова помощ на предприятия“ от СБО.

Предоставените обезпечения по договора за заем са отразени задбалансово по сметка 9216 „Обезпечени вземания по реда на особените залози“, които към 31.12.2024 г. са в размер на 46 687 826 лева

ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪСТОЯНИЕТО И ИЗМЕНЕНИЕТО НА ОСНОВНИТЕ АКТИВИ И ПАСИВИ, ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

I. АКТИВИ

Отчетна група „Бюджет“

Дълготрайните материални активи на МЗХ през 2024 година спрямо 2023 г. за трите отчетни групи БЮ-СЕС-ДСД са намалени. Общо намаление на активите от групи 20, раздел А I. Дълготрайни материални активи от актива на баланса, в размер на 2 480 995 лв. Намаление в размер на 1 283 570 лв. е отчетено при сградите и инфраструктурните обекти в размер на 10 121 049 лева, основно от отчетени за периода разходи за амортизации. В отчетна група „Бюджет“ е отчетено увеличение при Компютри, транспортни средства, оборудване в размер на 2 258 776 лв., произтичащо основно от новопридобити активи. Увеличение се наблюдава при земите, в отчетна група ДСД по сметка 2201 Земи, гори и трайни насаждения – 6 248 432 лв.

Отчетените за периода разходи за амортизации са в размер на 22 082 545 лева .

Нематериалните дълготрайни активи също бележат увеличение през 2024 година спрямо 2023 г. За трите отчетни групи БЮ-СЕС-ДСД, раздел А II. Нематериални дълготрайни активи от актива на баланса спрямо 2023 г., общото увеличение е в размер на 2 170 555 лева. Отчетените за периода разходи за амортизации са в размер на 3 089 595 лева .

Крайните салда по сметки 2071 и 2079 са отчетени в следните разпоредители и представляват:

В СО Бюджет

В Професионалните учебни заведения /ПУЗ/ разпоредители от системата на МЗХ до 30.06.2016 г и 31.07.2016 г. – непрехвърлено салдо по сметка 2071 в размер на 2 440 631.00 лв., следва да се прехвърли по баланса на ПГСГС Кърджали. За същото са предприети действия по прехвърлянето и изключването му от баланса на МЗХ.

В МЗХ – ЦА по сметката са отчетени 77 376 лева за изготвяне на технически и работни проекти, във връзка с административната сграда на министерството.

Исполнителна агенция борба с градушките - крайното дебитно салдо от 35 320 лв. по сметка 2071, представлява стойността на гаражни клетки в процес на изграждане в РДБГ Петрово, Стара Загора.

По сметка 2079 - салдото е формирано от платен проект за изграждане на антенна кула на КП Поповица за 7 200 лв. и 20 954.6 лв. - елементи за изграждане на соларни инсталации.

Българска агенция по безопасност на храните - 88 912 лева, отчетени по сметка 2071 "Незавършено строителство, производство и основен ремонт". По сметката са отразени платени суми за основени ремонти на: два броя товаро-разтоварителни рампи, лабораторно оборудване, находящо се в отдел "Лабораторни дейности - химични замърсители", термоизолиращи уплътнителни ръкави и на преградни съоръжения /секционни врати/ на рампа за фитосанитарен контрол на ГКПП Капитан Андреево към ОДБХ Хасково, както и ремонт на дезинфекционна площадка товарни автомобили на ГИП Калотина към ОДБХ София област.

Крайните салда по сметка 2107 са отчетени основно в МЗХ – ЦА за „Разработване на Интегрирана информационна система за пространствени и регистри данни за изпълнение на функциите на МЗХ в размер на 2 503 200 лева. Към 31.12.2024 г. системата е в процес на изграждане. Сумата е отчетена в СО Бюджет.

В СО СЕС КСФ са отчетени 4 702 446.72 лева , представляващи първо междинно плащане – в размер на 20% от общата стойност на договор с рег.№ РД 51-40/05.07.2024 г. с предмет: „Дигитализация на процесите от фермата до трапезата“ между МЗХ и „АБ ГРУП“ ДЗЗД, по проект МЗХ - К6. И2 – от фермата до трапезата, съгласно ППП за завършен етап 1 и етап 2 от договора.

Вземания СО Бюджет

През отчетния период вземанията по раздел Б III. Други вземания от актива на баланса бележат увеличение от 1 392 557 лева в **СО Бюджет**, произхождащо основно от:

- увеличение на вземанията, представляващи публични вземания, спрямо 2023 г. със сумата в размер на 2 150 347 лева
- намаление на вземания от клиенти общо – 1 713 048 лева спрямо 2023 г.
- намаление на вземания от предоставени аванси общо – 257 850 лева спрямо 2023 г.
- увеличение на вземания от подотчетни лица общо – 5 660 лева спрямо 2023 г.
- увеличение на други вземания – 1 207 449 лева спрямо 2023 г.

Предоставените аванси са отчетени основно:

МЗХ-ЦА - 840 959.43 лева, като увеличението е свързано с авансови плащания по два договора. Единият за изготвяне на анализ и оценка на носещата способност и на устойчивостта на язовирните стени и съоръженията към тях на 19 комплексни и значими язовири - публична държавна собственост с предоставени права на Министерство на земеделието и храните", другият за извършване на подводен водолазен оглед със заснемане на всички съоръжения на язовирите – публична държавна собственост.

ИАБГ - 1 198 850.15 лева, като увеличението за периода е в размер на 1 022 099 лв. Увеличението е свързано с авансови плащания по договори, които ще бъдат признати като разходи след приключване на самите договори и окончателното приемане на работата по тях. Това са плащания по договори за:

1. извънгаранционно поддържане на доплерови метеорологични радары, работещи под системата „Ирис“, на технически средства, на системи и продукти за управление на стрелби с противорабови ракети, на кодирани телеметрични мрежи и мрежи за гласови данни – 807 хил. лв.;
2. аванс по договор за основен ремонт на антенната колона, вълноводните трактове и радиопрозрачния купол на ДМРС в РДБГ - Долни Дъбник – 299 хил. лв.;
3. аванс по договор за трафопост в РДБГ Петрово (проектиране, авторски надзор, изграждане и въвеждане в експлоатация) – 46 хил. лв.

Останалата част представлява плащания по договори, за които признаването им като разход се извършва периодично на тримесечие за годишни застраховки, годишни абонаменти; предплатена сума за гаранционно поддържане на седем броя нови, неупотребявани, високопроходими товарни автомобили тип „Пикап“ и други с такъв характер.

БАБХ - 464 673 лева - плащания по договори, които са платени авансово и към 31.12.2024 г. и не са приключили, а именно: служебни автомобили; зашемететили; офис консумативи; профилактични прегледи; лабораторни материали, консумативи и оборудване; ремонт на машини и друго лабораторно оборудване; авансово плащане на ограда за ГКПП Капитан Андреево и други с такъв характер.

СО СЕС - КСФ

Вземанията по раздел Б III. Други вземания от актива на баланса бележат увеличение от предоставени аванси, отчетени в МЗХ-ЦА - авансово плащане - в размер на 30 % от общата стойност на договор с рег.№ РД 51-40/05.07.2024 г. с предмет: „Дигитализация на процесите от фермата до трапезата“ между МЗХ и „АБ ГРУП“ ДЗЗД в размер на 7 053 670 лв., по проект МЗХ - К6. И2 - от фермата до трапезата.

По раздел Б II. Вземания от заеми вземанията са отчетени в МЗХ - ЦА. Същите са във връзка с преотдаден кредит на ТК „Марица“ АД, Хасково в периода 1999 г. - 2002 г. за изграждане пазари на едро. Кредитът е преотдаден от МЗХ по силата на Допълнително Кредитно Споразумение за заем. Към 31.12.2023 г. МЗХ има да събира своите вземания от ТК „Марица“ АД, Хасково, които освен, че са изискуеми, са и просрочени. В тази връзка и поради невъзможност за тяхното реализиране бяха предприети действия от страна на министерството за обявяването на ТК „Марица“ АД, в несъстоятелност. С Решение № 95 от 30.10.2013 г., постановено по търг. дело № 67/2011 г. по описа на Окръжен съд (ОС) Хасково, молителят МЗХ, в производството по несъстоятелност, безспорно е признат за кредитор на дружеството - ответник Тържищна компания „Марица“ АД от страна на което са налице неплатени задължения. С посоченото решение е обявена неплатежоспособността на ТК „Марица“ АД с определена начална дата 15.06.2005 година за заем от 21.10.1999 г., сключен между МЗХ и Кредитна институция за възстановяване Франкфурт на Майн /KfW/ и допълнително кредитно споразумение от 09.08.2000 г., сключено между МЗХ и ТК „Марица“ АД.

Въз основа на съдебно Решение № 46 от 05.02.2019 г., постановено по в.търг.дело № 388/2018г., по описа на АС - Пловдив, е признато за установено вземане на министерството за главница в размер на 3 715 806,91 евро (7 267 486,62 лева) и лихва в размер на 1 790 775,11 евро (3 502 451,68 лв.).

Решението на АС Пловдив е обжалвано пред Върховен касационен съд. Образувано е т. дело № 1582/2019г., по което съдът се е произнесъл с Определение № 68 от 11.02.2020 г., с което не допуска касационно обжалване на решението на АС Пловдив, следователно същото е влязло в сила на 11.02.2020 г. Освен присъдената лихва в размер на 3 502 451,68 лв., за периода от 11.02.2020 г. до 31.12.2024 г. е начислена законна лихва върху присъдения размер на главницата на основание чл. 722, ал. 1, т. 9, във връзка с чл. 616, ал. 2, т. 1 от Търговския закон, в размер на 4 047 359 лева.

Просрочените вземания са отразени задбалансово.

В края на 2024 г. е извършен преглед на начислените /или неначислените/ провизии, като тяхната оценка е коригирана със съответните разлики. Извършеният преглед на провизиите за вземания по предоставени от МЗХ – ЦА и разпоредителите от системата на МЗХ, обхваща заеми, аванси, продажби и други разчети. В утвърдената Счетоводна политика на МЗХ, начисляването на провизии е унифицирано за цялата система на МЗХ. Провизията може да бъде обща, индивидуална или обща и индивидуална.

Начисляването на провизия се определя в процент от общата (номинална) стойност на вземането.

Вземанията, които са провизирани са класифицирани в две групи:

- трудносъбираеми вземания – след изтичане на 180 дни от крайния срок за погасяване или длъжника е обявен в несъстоятелност или ликвидация. Тези вземания са провизирани с 20% от номиналната стойност на вземането.

- несъбираемите вземания - след изтичане на 360 дни от крайния срок за погасяване или длъжника е обявен в несъстоятелност или ликвидация и вземането е класирано от ликвидаторите по начин, който не гарантира получаването му или от съдия изпълнител, че е неудовлетворяемо или изпълнителното производство срещу длъжника е прекратено по установения ред. Тези вземания са провизирани с 50% от номиналната стойност на вземането.

За част от вземанията, определени като трудносъбираеми е доначислена провизия на основание възникнали условия за несъбираемост на вземането, а за други част от провизиите са сторнирани и вземането е отписано в случаите на наличие на сигурни доказателства, че несъбираемостта е преминала в безнадеждното / несъбираемо/.

Част от вземанията не са провизирани, тъй като не са изтекли 180 дни от крайния срок за погасяване.

На консолидирано ниво, общо просрочените вземания са в размер на 76 171 324 лева. Отчетено е общо увеличение спрямо 2023 г. с 1 995 904 лева, в това число:

- Просрочени публични държавни вземания, отчетени по сметка **9911** са общо в размер на 41 438 151 лева, провизирани на 20% или 50%, а част от тях не са провизирани, тъй като не са изтекли 180 дни от крайния срок за погасяване.

- Просрочените вземания от клиенти, отчетени по сметка **9913** са общо в размер на 4 286 801 лв., като са провизирани на 20% или 50%, а част от тях не са провизирани, тъй като не са изтекли 180 дни от крайния срок за погасяване.

- Просрочените вземания от наеми, лихви и консумативи, отчетени по сметка **9915** са в размер на 11 448 657 лева, отчетени във второстепенните разпоредители, основно в ОД "Земеделие", представляващи начислени вземания по договори с арендатори, включващи главница, законна лихва и неустойка. Сроковете за плащане по тези договори е 30 септември на текущата година. Част от тези вземания

са провизирани с 20% , други с 50%, а част от тях не са провизирани, тъй като не са изтекли 180 дни от крайния срок за погасяване.

- Просрочените вземания от заеми, отчетени по сметка **9918** са в размер на 7 267 487 лева. Начисленото просрочие е изцяло отчетено в МЗХ – ЦА, по преотдаден от МЗХ кредит на ТК "Марица" АД, представляващо начислени главници по кредита. Тези вземания са провизирани на 50%.

- Просрочените други вземания, отчетени по сметка **9919** са в размер на 11 730 230 лева и представляват:

Вземания от лихви в размер на 7 549 810 лева по преотдаден от МЗХ кредит на ТК Марица - Хасково в периода 1999 г. – 2001 г., за изграждане пазар на едро. Вземането е провизирано на 50%.

Други вземания в размер на 4 180 420 лева, основно отчетени в МЗХ – ЦА, от които 1 371 396 лева - вземания по неусвоени банкови гаранции чието обезпечение е било гарантирано от Корпоративна търговска банка и лихви, вземания за поети осигурителни вноски или вземания от ДП „Научно – производствен център“ към Селскостопанска академия, в размер на 2 455 095 лева и част са вземания по прекратени договори. Малка част са отчетени във второстепенните разпоредители и са провизирани с 20% , други с 50%, а част от тях не са провизирани, тъй като не са изтекли 180 дни от крайния срок за погасяване.

Общо начислените провизии към 31.12.2024 г. са в размер на 34 074 993 лева.

Начислената средна провизия на консолидирано ниво е 44,73 %.

Наказателни постановления (НП)

Наказателни постановления в Министерство на земеделието и храните се издават от съответната дирекция актосъставител в съответствие с разпоредбите на чл. 44, ал. 2 от Закона за опазване на земеделските земи; чл. 44б от Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия; чл. 50 от Закона за подпомагане на земеделските производители; чл.64, ал.1-7; чл. 58 от Закона за животновъдството и чл.73а от Закон за прилагане на Общата организация на пазарите на ЕС и Закона за административните нарушения и наказания.

Начислените публични вземания от издадени наказателни постановления, по сметка 4301, през отчетния период са в размер на 383 186.20 лв., отчетените приходи са в размер на 373 693.40 лв.

Отписани са публични държавни вземания от НП в размер на 3 481.20 лв. на основание изтекли давностни срокове съгласно разпоредбите на чл. 82, ал. 1, б "а" от ЗАНН или след постановени съдебни решения, които ги отменят както и 14 482.00 лв. вземания, които са погасени след подаване за принудително събиране от Националната агенция по приходите.

Общия размер на вземанията от издадени наказателни постановления към 31.12.2024 г. е в размер на 45 647.26 лв.

През отчетния период са провизирани вземания от издадени НП в размер на 6 853.60 лв., общия размер на начислените провизии на вземания от НП към 31.12.2023 г. е в размер на 12 833.83 лв. Отписани провизирани вземания от издадени НП – 4 658.30 лв.

Издадени НП, които не са влезли в сила, поради обжалване чрез образувани съдебни дела и такива, които не са връчени, са отразени като условни вземания по сметка 9289 Други дебитори по условни вземания и към 31.12.2024 г. са общо в размер на 65 871.00 лв.

За коректно отчитане на публичните държавни вземания от издадени НП се изисква регулярно през годината информация от дирекциите актосъставители, извършва се проверка и своевременно отразяване и начисляване на произтичащите стопански операции.

Актове за установяване на публични държавни вземания (АУПДВ)

Основание за издаване - чл. 38 ал. 1 3 от Закона за държавните помощи, Решение на Европейската комисия C(2014)6207final от 05,09,2014 г. относно схема за помощ № SA.26217 (2011/C) и № SA.26217 (2011/C), приведен в действие от Република България при замените на горска земя и чл. 162, ал. 2 т. 6 и т. 9 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

През отчетния период нама издадени АУПДВ и съответно начислени вземания по сметки 4301 – Вземания от данъци, осигурителни вноски, такси и административни глоби и санкции и 4303 – Лихви върху вземания от данъци, вноски, такси и административни глоби и санкции.

Отписани са вземания от издадени АУПДВ в размер на 27 181.00 лв. от сметка 4301 и 13 609.94 лв. от сметка 4303, след получени уведомления за принудително събиране от Националната агенция по приходите. Отписани са провизии по тези вземания в размер на 20 395.48 лв.

Общия рамер на начислените вземания от издадени АУПДВ към 31.12.2024 г. е в размер на 21 514 052.00 лв., лихви върху тези вземания в размер на 15 006 412.04 лв. Същите са отразени като просрочени и са провизирани в размер общо на 18 260 232.05 лв.

Издадените АУПДВ, обжалвани чрез образуване на съдебни производства са отразени по сметка 9289, като условни вземания и към 31.12.2024 г. са общо в размер на 35 660 909.53 лв.

За коректно отчитане на публичните държавни вземания от издадени АУПДВ се изисква регулярно през годината информация от дирекциите актосъставители, извършва се проверка и своевременно отразяване и начисляване на произтичащите стопански операции.

Условни активи и пасиви произтичащи от съдебни спорове

Във връзка с прилагане на НСС 37 в съответствие с т. 37 от ДДС 20/2004 г. и съпътстващи указания, в отчетния период е извършен преглед съвместно с компетентната дирекция на вземания и задължения, които биха възникнали при окончателно произнасяне по съдебни спорове, в които Министерство на земеделието е съответно ищец или ответник.

След извършен преглед на отразените към 01.01.2024 г. начислени условни вземания и задължения и възникналите в отчетния период са взети необходимите счетоводни записвания за отразяване актуалното състояние към 31.12.2024 г. Извършени са промени в увеличение и намаление на размерите на начислени условни вземания и задължения произтичащи от съдебни спорове с оглед образуване нови съдебни дела пред следващи инстанции.

В отчетния период са начислени условни задължения от възникнали съдебни спорове през 2024 г., в които министерството е ответник в размер на 15 000 лв. Отписани са условни задължения в размер на 3 079 437.89 лв., от които 2 883 854.89 лв. поради прекратяване на съдебното производство и 195 583 лв. – спечелено дело в полза на МЗХ.

В отчетния период са начислени условни вземания от възникнали съдебни спорове през 2024 г., в които министерството е ищец в размер на 1 858 216.20 лв. Исковите са заведени за изплащане на обезщетения за ползване без правно основание на имоти собственост на МЗХ. Отписано е условно вземане в размер на 20 322.27 лв. след положително произнасяне в полза на МЗХ, като дължимата сума, представляваща застрахователно обезщетение е заплатена от длъжника по сметка на министерството.

Общия материален интерес по възникнали съдебни дела, по които няма произнасяне към 31.12.2024 г. е както следва:

Задължения, отразени по сметка 9299 Други кредитори по условни задължения в размер на 2 229 370.16 лв.

Вземания отразени по сметка 9289 Други дебитори по условни вземания в размер на 2 483 972.98 лв.

Парични средства в СО „БЮДЖЕТ“

В СО „Бюджет“ наличните паричните средства към 31.12.2024 г. са в размер на 24 026 032 лева. Те са формирани от наличности по текущи бюджетни валутни сметки на структури на МЗХ и наличности по открити акредитиви.

Сделките в чуждестранна валута, с изключение на тези за покупка и продажба на валута, се отчитат в левове при първоначалното счетоводно отразяване, като към сумата в чуждестранна валута се прилага централният курс

към деня на сделката. В случаите на промяна във валутния курс между датата на сделката и датата на разплащането по парични позиции, разликата е осчетоводена като положителна или отрицателна, по сметки 7391 Реализирани курсови разлики от операции с валутни активи и 7392 Реализирани курсови разлики от операции с валутни пасиви.

Преоценката на паричните средства в чуждестранна валута се извършва към края на всеки месец, по съответните сметки за преоценка от група 78.

II. ПАСИВИ

Отчетна група „Бюджет“

Разполагаемият капитал към 31.12.2024 г. е в размер на 706 930 331,99 лева. Акумулираното изменение на нетни активи от минали години в намаление е в размер на 35 241 214,95 лева. Изменението на нетните активи за периода е в увеличение в размер на 1 360 694,79 лева.

ПРИХОДИ

Министерството на земеделието и храните е администрация, която събира само неданъчни приходи. При отчитане на приходите водещо начало е прилагане на принципа на текущото начисляване. Приходите се определят по справедливата стойност на полученото или подлежащото на получаване под формата на парични средства. Въведена е аналитична отчетност за идентифициране на произтичащите от стопанската дейност приходи и разходи.

Приходите на начислена основа са:

I. Текущи приходи

1. Приходи от такси, лицензии и вноски 98 533 825 лева;
2. Приходи от административни глоби и санкции – 8 475 807 лева;
3. Приходи от услуги – 9 627 010 лева;
4. Приходи от наеми – 109 871 919 лева;
5. Приходи от лихви- 1 781 439 лева;
6. Други текущи приходи - 3 357 010 лева;

II. Приходи от продажби на нефинансови активи

1. Продажба на материали, стоки и продукция – 218 531 лева;
2. Продажба на нефинансови дълготрайни активи – 26 419 015 лева;
3. Продажба на конфискувани нефинансови активи – 145 509 лева.

Най-голям дял в приходите заемат приходите от наем на земя, отчетени основно от Областните дирекции „Земеделие“ за сключени договори за наем и аренда на земи от Държавния поземлен фонд, следвани от събраните такси, които в основната си част представляват постъпления от такси, събирани по Закона за опазване на земеделските земи и Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, както и от такси върху ползването на дървесина, Закона за ветеринарномедицинската дейност и Закона за защита на растенията.

През отчетният период начислените приходи от продажба на нефинансови активи са в размер на 26 783 055 лева, които са увеличени с 15 271 728 лева, спрямо отчетените 11 511 326,99 лв. през 2023 г. и представляват в основния си дял постъпленията от продажба на земя от Държавния поземлен фонд и горски фонд, стопанисван от МЗХ.

III. РАЗХОДИ

Разходите се отчитат по икономически елементи и се начисляват за периода, за който са възникнали, независимо дали е извършено плащане или дали са налице средства за плащането им.

Най-голям относителен дял в разходите на МЗХ заемат заплати и други възнаграждения за персонала – 191 789 832 лева и осигуровки към тях – 52 321 012 лева.

В издръжката най-голям е относителният дял на разходите за външни услуги и наеми 68 211 225 лева, следват разходите за материали – 39 076 495 лева, за амортизации – 14 777 830 лева; за командировки в страната и в чужбина 3 303 214 лева за данъци и такси – 2 512 810 лева и други разходи с по – малък относителен дял.

Балансовата стойност на продадените нефинансови активи е 7 056 557 лева.

През 2024 г. ръст бележат нелехвените разходи, които са в размер на 24 376 984 лева. Същите основно са отчетени **от БАБХ** по сметка 6095 „Разходи за санкции и неустойки“ в размер 22 061 139,99 лв., като са начислени, както следва:

По извънсъдебно споразумение №32/02.04.2024 г. сключено между БАБХ и „Евролаб 2011“ ЕООД за сума в размер на 10 000 000 лв. Споразумението е за частично прекратяване на Договор №95/31.12.2021 г. сключен между БАБХ и „Евролаб 2011“ ЕООД. С писмо с изх. № 0407-116/04.04.2024 г. е извършена промяна по бюджета на БАБХ на основание чл. 112, ал. 1 от Закона за публичните финанси и Постановление № 37 от 29 февруари 2024 г. на Министерски съвет за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Министерство на земеделието и храните за 2024 г., изменено с Постановление № 70 от 29 март 2024 г. на Министерски съвет. С утвърдените с ПМС № 37/2024 г., изменено с ПМС № 70/2024

г. допълнителни средства по бюджета на МЗХ се увеличават разходите по „Политика в областта на земеделието и селските райони“, бюджетна програма „Безопасност на хранителната верига“. Чрез извършена промяна се финансират разходите по сключване на извънсъдебно споразумение от БАБХ за прекратяване на Договор № 95/31.12.2021г. в частта относно Сграда „Контрол на продукцията за човешка консумация“ във връзка с осъществяването на официален контрол и други официални дейности, извършвани от БАБХ, с цел да се гарантира прилагането на законодателството в областта на храните и фуражите, правилата относно здравеопазването на животни и хуманното отношение към тях, здравето на растенията и продуктите за растителна защита“

По извънсъдебно споразумение № 51/29.04.2024 г. сключено между БАБХ и „ПИ.ЕФ.СИ.“ ЕООД за сума в размер на 12 000 000 лв. Споразумението е за прекратяване на договор №9/12.03.2013 г. и намаляване на дължимото обезщетение за пропуснати ползи. С писмо с изх. № 13-1038/10.05.2024 г. е извършена промяна по бюджета на БАБХ на основание чл. 112, ал. 1 от Закона за публичните финанси, писмо на Министерство на земеделието и храните с рег. № 0407-158/07.05.2024 г. и във връзка с постановление № 105 от 22 април 2024 г. на Министерски съвет за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МЗХ. С ПМС №105/2024 г. са одобрени допълнителни разходи за извънсъдебно споразумение за прекратяване на договор № 9 от 12 март 2013 г. за възлагане от БАБХ за извършване на дейността по извършване на дезинфекция на влизащите в страната превозни средства от Република Турция на частна фирма и поемане на дейността от държавата - в размер на 12 000 000 лв.; По сметка 6091 Разходи за съдебни разноски и арбитраж в страната - 1 052 896 лева.

През 2024 г. е отчетено намаление на нетните активи от други събития, вследствие на увеличение на пасивите от други събития. Това увеличение на пасивите е отчетено в Българската агенция по безопасност на храните, по издадени изпълнителни листа, въз основа на влезли в сила съдебни решения. Присъдените суми по влезли в сила съдебни решения **преди** 2024 г. са отчетени по сметка 6997 „Увеличение на пасиви (приходно-разходни позиции) от други събития“, общо в размер на 26 828 117 лева. Отчетената сумата включва главници, неустойки за пропуснати ползи, лихви, съдебни разноски, адвокатски възнаграждения, обезщетения за имуществени вреди във вид на претърпени загуби, пропуснати ползи от нереализирана търговска печалба и други.

Текущи субсидии и трансфери

Текущите субсидии и трансфери основно са отчетени в МЗХ – ЦА, общо по сметка 6441 в размер на 32 553 504.80 лева, а именно:

Съгласно договор № РД50-32/27.07.2022 г. с ДП Кабиюк са предоставени текущи субсидии и трансфери в размер на 1 679 889.60 лв. за извършване на обществена услуга по поддържане на автохтонните и други ценни породи от Националния генофонд по животновъдство и съхраняването им като национално богатство.

Съгласно Постановление на Министерски съвет (ПМС) №423/04.12.2024 г. са одобрени допълнителни разходи на „Югозападно държавно предприятие“ – ДП Благоевград в размер на 133 657 лв. за разплащане на разходи за спасителни и неотложни аварийни работи при бедствия на територията на ЮЗДП и на „Югоизточно държавно предприятие“ – ДП Сливен в размер на 140 845 лв. за разплащане на разходи за спасителни и неотложни аварийни работи при бедствия на територията на ЮИДП.

Съгласно чл. 24, ал. 4 от ЗДБРБ за 2024 г. за дейността са утвърдени средства в размер 29 300 000 лв. за извършване на обществена услуга за защита от вредното въздействие на водите, възложена на "Напоителни системи" – ЕАД, които са в рамките на текущите разходи по ал. 1 и не могат да бъдат пренасочвани за други цели.

По сметка 6441 „Субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия“, предоставени текущите субсидии и трансфери за извършване на обществена услуга за защита от вредното въздействие на водите, възложена на "Напоителни системи" – ЕАД за 2024 година са в размер на 30 599 113.20 лева, както следва:

- Договор № РД50-23/05.04.2019 г. в размер на 7 000 000 лв.
- Договор № РД50-7/18.03.2024 г. в размер на 22 300 000 лв.
- Договор № РД50-23/05.04.2019 г. определяне размера на финансовата тежест за 2023 г. в размер на 1 877 842 лв.
- Договор № РД50-23/05.04.2019 г. коректив за 2023 г. в размер на минус 578 728.80 лв.

Средствата за компенсиране на несправедливата финансова тежест от извършването на обществената услуга за защитата от вредното въздействие на водите се предоставят на дружеството чрез бюджета на МЗХ.

Сторниран коректив в размер на 578 728.80 лева, начислен 2023 г. На основание одобрен доклад от министъра, с регистрационен индекс № 93-1979/05.07.2024 г., във връзка с одитен доклад на независим одитор, където е определен размерът на компенсацията, дължима на „Напоителни системи“ ЕАД за извършването на обществената услуга за 2023 г., надвишаваща авансово предоставените средства със сума в размер на 1 877 842 лв.

Комисията констатира наличието на компенсация за 2023 г., която надвишава авансово предоставените средства в размер на 2 730 598 лева. Въз основа на единодушно приетия доклад на одиторите, размерът на компенсацията е 28 075 248 лева с ДДС, а авансово предоставените средства са в размер на 25 344 650 лева с ДДС. При съпоставката на компенсацията с авансово предоставените средства за 2023 г. е установено, че предоставени финансови средства, компенсирани задължение на „Напоителни системи“ ЕАД в размер на 852 756 лева с ДДС, предоставени за сметка на авансови средства за 2023 г., съгласно приложение № 3 към договора – график за превеждане на авансови средства за 2023 г., уредени чрез прихващане, на основание чл. 3, ал. 1, т. 2 от Спогодба с № РД50-23/17.08.2023 г. В тази връзка са взети счетоводни записвания по сметка 4291 „Задължения за предоставяне на текущи субсидии и капиталови трансфери“ в размер на 1 877 842 лева с ДДС.

Разходи за провизии на персонала

Начисляват се само в края на отчетната година след анализ, оценка по отношение на неизползваните отпуски към края на годината, за които персонала има право на ползване през следващата година, като се прави оценка на очаквания брой дни на натрупващите се отпуски и броя на лицата, когато ще ги използват през следващата година. Към очакваните разходи за отпуските се начислява и приспадащите се върху тях вноски за ДОО, ДЗПО и ЗО, за сметка на работодателя на база на размера и съотношенията, приложими през следващата година, съгласно годишния закон за бюджета на ДОО, както и други фактори и условия, които имат съществено значение при определяне на тези разходи. Общо начислените провизии за персонала са в размер на 20 946 593 лева.

В началото на следващата година начислените разходи за провизии на персонала се сторнират изцяло и наведнъж.

С оглед коректното представяне на финансовото състояние на МЗХ се извърши следното:

- преглед, анализ и съпоставяне на финансовата информация по първичните документи и счетоводни сметки;
- проверка на осчетоводяването на стопанските операции по счетоводните сметки;
- преглед за спазване на взаимовръзките /анализ/ между счетоводните сметки от СБП и параграфите/ подпараграфите от ЕБК;
- анализ на всички приходи и разходи за текущата отчетна година;
- анализ на еднократно начислените разходи за провизии на персонала към 31.12.2024 г.;

- анализ на еднократно начислените към 31.12.2024 г. разходи по корективни сметки за месец декември, за които не са издадени или получени фактури;
- анализ на начислените приписани приходи и разходи за безвъзмездно предоставените/получени активи от други бюджетни предприятия;
- анализ на осчетоводените към 31.12.2024 г. поети ангажменти по задбалансова сметка 9200 „Поети задължения по договори“. Отчетните данни за поетите ангажменти, реализирани, отписани и налични към 31.12.2024 г. са представени в справка Приложение № 15, приложена към годишния финансов отчет, както и новите задължения за разход. Към 31.12.2024 г. са отчетени 228 135 033 лв. максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2023 г., при уточнен годишен план от 257 037 311 лв. Наличните ангажменти към 01.01.2024 г. са в размер на 60 221 869 лв., от които 57 324 521 лв. за текущи разходи и 2 897 348 лв. за капиталови разходи. Същите са свързани със сключени в предходни години многогодишни договори, чието изпълнение продължава през 2024 г.

През 2024 г. са възникнали ангажменти в общ размер на 201 283 970 лв., по сключени договори и такива с незабавна реализация.

През 2024 г. са извършени други промени по ангажиментите (трансфери, корекции и анулиране) в общ размер на 21 794 776 лв. Основните промени са свързани с извършване на обществена услуга за защита от вредното въздействие на водите, възложена с договор на "Напоителни системи" – ЕАД, съгласно Закона за водите.

Общо реализираните през 2024 г. ангажменти са в размер на 197 583 914 лв., включително по договори, сключени през предходните години.

Наличните в края на периода 31.12.2024 г. ангажменти за разходи са в размер на 85 716 701 лв., от които 83 200 587 лв. за текущи разходи и 2 516 114 лв. за капиталови разходи. Същите се увеличават в сравнение с наличните в началото на периода 01.01.2024 г.

По отношение на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2024 г. при планирани по уточнен план 198 371 165 лв. по показателя, са отчетени 196 948 341 лв.

- в края на 2024 г. са приложени отчетни процедури съгласно изискванията на раздел V от ДДС № 14/2013 г. и по отношение на неусвоени суми от помощи и дарения, предоставени преди 2023 г. Начислени са корективи за вземания и задължения по тези позиции и съответното сторниране на тези суми в началото на следващата година (подобно на процедурите за начисляване и сторниране на провизии за персонал и на корективите за вземания и задължения съгласно т. 49 от ДДС № 20/2004 г.).

- приложени са разпоредбите на раздел XI. Задбалансова отчетност за отразяване на националното и друго финансиране по международни проекти от ДДС

№ 14/2013 г., като по сметките от подгрупа 994 „Статистика за финансиране на разходи за сметка на бенефициенти, Европейския съюз и други донори“, са отразени дела на държавата, Европейския съюз и останалите донори при финансирането на разходите и придобиването на активи по програми на Европейския съюз, както и по други международни програми и проекти. Съгласно Счетоводната политика на МЗХ, записванията по тези сметки се извършва периодично, но задължително тримесечно, като се допускат и приблизителни оценки при изчисляването на относителния дял на съответния източник за финансиране, когато не може да се определи точно.

на база на начислените вземания/задължения е извършен анализ на просрочията към 31.12.2024 г., класифицирани по групи и провизирани съгласно утвърдената Счетоводна политика на МЗХ.

За достоверното представяне на имущественото състояние на МЗХ се извърши следното:

В Министерство на земеделието и храните е извършена инвентаризация на активите, съгласно Заповед № РД09-1308/27.12.2024 г. на министъра на земеделието и храните.

Спазени са процедурите преди изготвяне на оборотните ведомости, а именно:

1. Текущо през 2024 г. не са извършвани процедури по приключване на приходните и разходните сметки от раздели 6 и 7 със сметките от групи 11 и 12 на СБП;
2. С цел последователното прилагане на принципа на текущото начисляване по съответния ред са осчетоводени всички приходи и разходи, отнасящи се за 2024 г.;
3. Начислени са данъкът върху приходите от стопанска дейност и ефектът от неговото преотстъпване, както и разходите и приходите от стопанска дейност по смисъла на Закона за корпоративното подоходно облагане;
4. Начислени са разходите за провизии за неизползвани отпуски на персонала по сметка 4230 по реда на НСС 19; отчетени са и останалите разходи за провизии;
6. Извършен е анализ на просрочията към 31.12.2024 г., като просрочените вземания и задължения са отразени по задбалансовите сметки от подгрупи 991 и 992;
7. Сметка 4500 „Вътрешни разчети“ е приключена със сметка 7600 „Вътрешни некасови трансфери в отчетната група (стопанска област)“. Спазени са изискванията на т.т. 37 и 38 от ДДС № 03 от 31.03.2016 г. За равняването на данните за сметка 4500, Министерството на земеделието и храните е възприело подход за всички бюджетни структури от системата си, сметка 4500 да се приключва със сметка 7600 само в края на годината. Операцията по приключване на сметка 4500 със сметка 7600 е отразена в отчетността на съответните разпоредители с бюджет преди приключването на сметките от раздел 6 и 7, т. е. тази операция е

включена в оборотната ведомост, представена в МФ и Сметна палата. Същото е приложено и при използване на сметки 4501, 4502 и 4503, но в кореспонденция със съответните сметки 7601, 7602 и 7603.

8. Разходите за придобиване и основен ремонт на балансово признати активи по стопански начин са отчетени по сметки 6501, 6502, 6503 и 6507;

9. Разходите за изграждане и основен ремонт по стопански начин на инфраструктурни обекти, както и разходите за текущ ремонт по стопански начин са отчетени, като са използвани сметки 6504, 6506 и 6508;

10. Себестойността на произведената продукция е установена по кредита на сметка 6503. Поддържа се информация за структурата на себестойността.

Счетоводната отчетност на Министерство на земеделието и храните е организирана в три отчетни групи /стопански области/.

Отчетна група „Бюджет“

В обхвата на групата се включват активите, пасивите, приходите и разходите, произтичащи от бюджетната дейност на разпоредителите от системата на МЗХ.

Отчетна група СЕС се отчитат:

Средства от Европейския съюз и по други международни програми и договори, като се изготвят следните оборотни ведомости, таблици - приложения към оборотната ведомост:

NF-KSF-TRIAL-BAL-2023

се отчитат средствата, получени от Кохезионния и Структурните фондове на Европейския съюз, администрирани от Национален фонд.

RA- TRIAL-BAL- 2023

се отчитат средствата, получени от Европейския съюз, администрирани от Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие", основно с източник: Програма за развитие на селските райони, Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“, директни плащания.

DES -TRIAL-BAL-2023

се отчитат всички други средства по програми и проекти, финансирани от фондове и институции на Европейския съюз, администрирани и/или получени от бюджетни организации:

- средствата по програми за трансгранично, транснационално и междурегионално сътрудничество;
- средствата по секторни програми „Леонардо да Винчи“, „Еразъм“ и „Коменски“
- средства по други програми и проекти, финансирани от фондове и институции на Европейския съюз по смисъла на § 1, т. 36 от ЗПФ.

Отчетна група „Други сметки и дейности“ се отчитат:

- капитализация на дълготрайни материални активи, изписани на разход в отчетни групи (стопански области) „БЮДЖЕТ“ и „СЕС“ при придобиването им;
- обособени сметки за чужди средства (доколкото такива операции не се извършват от „БЮДЖЕТ“ и „СЕС“)
- други позиции, определени от МФ

В тази отчетна група се отчитат Капитализираните (балансово признати) дълготрайни материални активи.

Това са: земи, гори и трайни насаждения (без земите, прилежащи към сгради и съоръжения); инфраструктурните обекти; активите с историческа и художествена стойност; книги в библиотеките.

Подлежащите на отчитане по сметки 2010 и 2201 земи и гори се капитализират /признават балансово/ независимо от стойността на актива.

За трайните насаждения, подлежащи на отчитане по сметка 2201, отчетна група ДСД, се прилага подход на капитализиране /балансово признаване/, независимо от стойността им.

Доколкото не е определено друго с указания на Министерство на финансите, разходите за трайни насаждения върху земи, подлежащи на отчитане по сметка 2010, не се капитализират /не се признават балансово/, освен в случай, че са придобити заедно със съответната земя, подлежаща на отчитане по сметка 2010, където са разположени, а стойността им се включва в стойността на земята.

По сметка 2204 „Книги в библиотеките“ се отчитат независимо от тяхната стойност само активи, които съставляват Библиотечен фонд.

За отчитането на тези активи, може да се прилага един от следните два подхода:

- Подход на аналитично отчитане по сметка 2204
- Подход на агрегирано отчитане на тези активи по сметка 2204, като се осигурява необходимата информация за отделните единици от тези активи /включително отчетна стойност/, т.е. извън системата на двустранното счетоводно отчитане, която да дава възможност за прилагането на тестове за обезценка на агрегираната стойност на съответната съвкупност от активи.

Не се допуска съчетаното прилагане на двата подхода!

Останалите подобни активи, като книги, учебна литература, наръчници, сборници, бюлетени, годишници, периодични и ежедневни печатни издания, рекламни материали и други, които не представляват библиотечен фонд, придобиването им се отразява само в отчетна група „Бюджет“/евентуално и в СЕС/. Тези активи се отчитат по съответните сметки от група 30 или се изписват на разход при тяхното придобиване. В случаите на завеждане по сметки от група 30, при изписването им, с цел контрол по съхраняването и опазването им, когато се

използват многократно и представляват ценни издания за многократна употреба, тези активи може да се водят извън счетоводно или чрез използване на задбалансова сметка 9909.

По сметка 2203 „Активи с историческа и художествена стойност“

- Отчитане на активи, представляващи музейни експонати и сбирки. Същите се капитализират /признават балансово/ независимо от стойността им по сметка 2203 „Активи с историческа и художествена стойност“.

За отчитането на тези активи, може да се прилага един от следните два подхода:

- Подход на аналитично отчитане по сметка 2203
- Подход на агрегирано отчитане на тези активи по сметка 2203, като се осигурява необходимата информация за отделните единици от тези активи /включително отчетна стойност/, т.е. контролът по съхраняването и опазването им се организира извън счетоводно, което да дава възможност за прилагането на тестове за обезценка на агрегираната стойност на съответната съвкупност от активи.

Не се допуска съчетаното прилагане на двата подхода!

- За останалите активи, подлежащи на отчитане по сметка 2203 „Активи с историческа и художествена стойност“, за системата на Министерство на земеделието и храните се прилага подход на капитализиране /балансирано признаване/ на всички активи от съответния клас независимо от стойността им, като се прилага един от двата описани по-горе подхода, без да се допуска съчетаното им прилагане.

Наличности по сметките за чужди средства

В изпълнение на писма на Министерство на финансите с № 91-00-401/19.07.2024 г. и № 91-00-401/02.08.2024 г. и на основание чл. 154, ал. 7 от Закона за публичните финанси (ЗПФ), а именно: „министърът на финансите може да определи по реда на ал. 4 и/или 5 да се включат в единната сметка и/или в СЕБРА средствата, постъпленията и плащанията на централния бюджет, бюджетите на останалите бюджетни организации, както и на сметки за средства от Европейския съюз и сметки за чужди средства“ в Системата за електронни бюджетни разплащания (СЕБРА), считано от 19.08.2024 г. са включени плащанията на сметки за чужди средства на Министерство на земеделието и храните (МЗХ) и на областните дирекции „Земеделие“, 28 броя второстепенни разпоредители с бюджет към министъра на земеделието и храните, в отделна първостепенна система за чужди средства с автоматично формиране на лимит. За тази цел е открита банкова сметка с лимити за чужди средства на МЗХ с идентификатор за вид сметка 33 (сметка 1722).

Сметката се използва за централизиране на съответните средства, както и за формиране и актуализиране на лимита на първостепенна система за чужди средства на МЗХ в СЕБРА.

В тази връзка операциите, свързани с централизацията на средствата от сметките на съответните областни дирекции към сметката в БНБ на МЗХ, са отразени по съответните счетоводни сметки от раздел 5 „Сметки за финансови активи“ от СБО.

Наличността на средства по сметка 5001 към 31.12.2024 г. е в размер на 209 225 087 лева.

Запазена е отчетността по сметка 4831 „Временни депозити, гаранции и други чужди средства от местни лица“ за постъпилите суми в **ОД „Земеделие“**, съгласно чл. 37в, ал. (7) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 94 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 99 от 2009 г., в сила от 01.01.2010 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 25 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 2015 г.) от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи.

Ползвател на земеделски земи, на който със заповед по чл. 37в, ал. 4 са определени земите по чл. 37в, ал. 3, т. 2, внася по сметка за чужди средства на съответната областна дирекция "Земеделие" сума в размер на средното годишно рентно плащане за землището в срок до три месеца от публикуване на заповедта по чл. 37в, ал. 4. Сумите са депозитни и се изплащат от областната дирекция "Земеделие" на правоимащите лица въз основа на заповедта на директора на областната дирекция "Земеделие" по чл. 37в, ал. 4 в 10-годишен срок. За ползвателите, които не са заплатили сумите за ползваните земи по чл. 37в, ал. 3, т. 2 съгласно заповедта по чл. 37в, ал. 4, се прилага чл. 34, ал. 6 по искане на директора на областната дирекция "Земеделие", отправено до кмета на общината. Не се допуска участие в споразумение и предоставяне на право на ползване на масиви и на лице - свързано лице по смисъла на Търговския закон с лице по предходното изречение.

Останалите сметки за чужди средства в лева на МЗХ и второстепенните разпоредители с бюджет към министъра на земеделието и храните в т. ч. Централна администрация на МЗХ, БАБХ и ИАГ не се включват в СЕБРА и се обслужват по досегашния ред (сметки 1722 с ЕБК код 2200 и 2202).

ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪСТОЯНИЕТО И ИЗМЕНЕНИЕТО НА ДРУГИ АКТИВИ И ПАСИВИ, ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

Отчетна група „Бюджет“

Предвид съкратените срокове за изготвяне на отчетите на бюджетните организации за 2024 г., разминаващи се във времето с тези за изготвяните годишни финансови отчети от свързаните лица, дружества и предприятия, бяха изискани предварителни счетоводни баланси към 31.12.2024 г.

В края на 2024 г. г., общият брой на дружествата и предприятията - свързани лица от системата на МЗХ е 45 броя, както следва:

➤ Мажоритарни дялове и акции в 22 броя търговски дружества и предприятия в страната, както следва:

- 1 Агроводинвест ЕАД гр. София
- 2 Агродом ЕАД гр. Плевен
- 3 Агролеспроект ЕООД
- 4 Водпроект ЕАД гр.София
- 5 Врана ЕАД гр. София
- 6 ДП Кабиюк гр.Шумен
- 7 Земинвест ЕАД гр. София
- 8 Напоителни системи ЕАД гр. София
- 9 Рибни ресурси ЕООД
- 10 САПИ ЕООД
- 11 СЗДП - гр. Враца
- 12 СИДП - гр. Шумен
- 13 Сортови семена елит ЕАД гр. София
- 14 СЦДП - гр. Габрово
- 15 Форел ЕООД гр. Етрополе
- 16 Цех за хмелов гранулат ЕООД Обл.Пазарджик
- 17 ЮЗДП - гр. Благоевград
- 18 ЮИДП - гр. Бливен
- 19 ЮЦДП - гр. Смолян
- 20 "Агроземсервиз" ЕООД /л/
- 21 "Хана" ЕООД /л/
- 22 "Държавно угоително стопанство" ЕООД /н/

➤ Участие в едно смесено предприятие в страната:

Агроуслуги - с. Мамарчево, Ямбол

➤ Дялове и акции в 8 асоциирани предприятия в страната:

- 1 "Мизия-2000" АД
- 2 Тържищна компания "Марица" АД
- 3 "Ломски мелници " АД
- 4 "Болгарпродукт" АД
- 5 "Баташки снежник" АД /л/
- 6 "АТСО" ООД
- 7 "Агроспектър - Върбица" ООД
- 8 "Сортоизпитване-Койнаре" ООД

➤ Други дялове и акции в 14 предприятия в страната:

- 1 "Оранжерии - Джулюница" АД /н/
- 2 "В&ВГД Оранжерии Петрич" ООД /н/
- 3 "Нива" АД
- 4 "Екофрут" ООД

- 5 "Ретра" АД /л/
- 6 "Горпром" АД/л/
- 7 Горкомерс АД/л/
- 8 "Булмикс интернешънъл" АД /"Агро мел БГ" АД/
- 9 Скът - Мизия АД
- 10 "Прогрес" ООД
- 11 "Сортови семена - Екогея" АД
- 12 "Вратцата - ФЗ" АД
- 13 "Сортови семена" АД
- 14 "Пазар на производителя - Пазарджик" АД

Във връзка с отчитането на дяловете, акциите и съучастията в търговските дружества и ДП „Кабиюк“ и Държавни предприятия по чл. 163 от ЗГ и по чл. 62, ал. 3 от ТЗ от системата на Министерството на земеделието и храните, оповестяваме:

Предварителни ГФО за 2024 г. на 15 броя свързани лица – търговски дружества и ДП „Кабиюк“ и 6 броя на държавни предприятия по чл. 163 от Закона за горите:

Предварителни ГФО за 2024 г. на еднолични търговски дружества и ДП „Кабиюк“ в системата на МЗХ:

„Агролеспроект“ ЕООД, „Врана“ ЕАД, Държавно предприятие „Кабиюк“, „Земинвест“ ЕАД, „Напоителни системи“ ЕАД, „Рибни ресурси“ ЕООД, САПИ ЕООД и „Сортови семена – Елит“ ЕАД.

Предварителни ГФО за 2024 г. на дружествата в производство по ликвидация: „Агроземсервиз“ ЕООД (л); „Агродом“ ЕАД (л); „Водпроект“ ЕАД (л); „Форел“ ЕООД (л); „Хана“ ЕООД (л).

Предварителни ГФО за 2024 г. на държавните предприятия по чл. 163 от Закона за горите:

"Северозападно държавно предприятие" - гр. Враца, "Северноцентрално държавно предприятие" - гр. Габрово, "Североизточно държавно предприятие" - гр. Шумен, "Югозападно държавно предприятие" - гр. Благоевград, "Южноцентрално държавно предприятие" - гр. Смолян и "Югоизточно държавно предприятие" - гр. Сливен.

Предварителни ГФО за 2024 г. на дружествата с миноритарно държавно участие:

„Тържищна компания Марица“ ЕАД; „Ретра“ АД (л), Скът Мизия АД, "Пазар на производителя - Пазарджик" АД

През месец януари на отчетната 2024 г. дружеството „Хан Аспарух - КЗ“ ЕАД (л) е заличено.

През 2024 г. не са настъпили структурни промени или промени в нормативната уредба, оказващи влияние върху финансовите отчети през 2024 г.



С писма с рег. индекс 12-691/01.03.2018 г. и 12-1446/24.03.2020 г. от Агенцията по вписванията се посочва, че съгласно разпоредбата на §5г, ал. 4 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ЗТРРЮЛНЦ), търговските дружества и кооперациите с прекратена дейност, които към 31 януари 2017 г. не са пререгистрирани, се смятат за заличени. Посочено е и възможността, при която за търговец по ал. 4 бъде открито имущество намира приложение разпоредбата на §5г, ал. 5 от ЗТРРЮЛНЦ, съгласно която лицата по §5а, ал. 2 (съдружник, акционер, член-кооператор или техен наследник, член на управителен орган на непререгистриран търговец, търговец, в който съдружник е непререгистрирано търговско дружество или кооперация, кредитор на непререгистриран търговец, кредитор на съдружник в непререгистрирано търговско дружество, държавен орган и орган на местното самоуправление) могат да подадат заявление за ликвидация и след този срок по реда на чл. 273, ал. 2 от Търговския закон, но не по-късно от 31 декември 2022 г.

С писма с изх. №№ 12-12/05.01.2023 г. и 12-46/11.01.2023 г. от Министерството на земеделието и храните е изискано становища и информация от Агенцията по вписванията и Националната агенция за приходите за данъчния статут и евентуалното наличие на имущество, собственост на няколко непререгистрирани търговски дружества с държавно участие в капитала във връзка с разпоредбата на §5г от ЗТРРЮЛНЦ. Предоставена е информация от Агенцията по вписванията, която в момента е в процес на обсъждане, като се чака становището на НАП.

За всички дружества непредставили предварителни баланси за 2024 г. в дирекция ТДДП в МЗХ се съхраняват всички циркулярни писма, с които са поискани предварителните отчети на свързаните лица, както и обратните разписки в качеството им на доказателствен материал, че всички дружества са били уведомени по надлежния ред да представят предварителни годишни финансови отчети за 2024 година.

Тези финансови активи в края на 2023 г. възлизат на 448 865 476 лева, а в края на 2024 г. са в размер на 442 355 923 лева, или общо намаление в размер на 6 509 553 лева. Изменението е следствие намаление дела на инвестицията, произтичаща от реализиран финансов резултат – загуба, намален от преоценка и внесен дивидент в полза на държавата.

Внесенят дивидент в полза на държавата, разпределен в приход на централния бюджет за 2023 г., изплатен през 2024 г. е в размер общо на 3 593 854 лева. Две държавни предприятия „Северноцентрално държавно предприятие“ (СЦДП), гр. Габрово и „Югозападно държавно предприятие“, гр. Благоевград са извършили преводи в полза на централния бюджет в указания размер и срок съгласно Разпореждане № 1 от 27 март 2024 г. на Министерския съвет (РЗМС) за



установяване и внасяне в полза на държавата на отчисления от печалбата от държавни предприятия и търговски дружества с държавно участие в капитала, представляващ 100 на сто от печалбата по годишния финансов отчет след данъчно облагане за финансовата 2023 г., намалена с непокрытите загуби от предходни години и фондовете, които предприятието образува по закон. Съгласно последващо РЗМС № 2 от 30 май 2024 г., допълнение към предходното РЗМС № 1/2024 г. са направени изменения по отношение на отчисленията от печалбата във фиксиран размер за всяко от шестте държавни предприятия по чл. 163 от ЗГ. В резултат на това се установяват разлики при отчисленията, респективно надвнесени суми по сметката на централния бюджет.

С Разпореждане № 3 от 16 октомври 2024 г. на Министерския съвет за изменение и допълнение на РЗМС № 1 от 2024 г. е предвиден способ, съгласно който в случай на внесена сума в по-голям размер от определената с разпореждането разлика в повече може да се възстанови на вносителя по обратния ред на нейното превеждане чрез органите на Националната агенция по приходите. Разпоредбата е приложена от страна на „Северноцентрално държавно предприятие“, гр. Габрово и на „Югозападно държавно предприятие“, гр. Благоевград. Извършена е корекция с размера на сумата, представляваща надвнесен дивидент през 2024 г.

Във връзка със спазване изискванията на т. 24 от ДДС 20/2004 г., в **Приложение към Обяснителната записка** се съдържа пълен, актуализиран списък на всички свързани лица от системата на МЗХ, включващ: наименование; правна форма; седалище и процент на дяловото участие на МЗХ; данни за смесените предприятия; данни за асоциираните предприятия, данни за съдружниците в дружествата с над 33,33 % участие на МЗХ, т.е. т.нар. „блокираща квота“ на министерството, статус на дружествата, информация за дружествата представили или не представили отчети.

С цел коректния начин на отчитане на дяловите участия, акции и съучастия в търговските дружества и държавни предприятия от системата на МЗХ са спазени изискванията на т. 28 от ДДС № 20/2004г. За дружествата и предприятията незаведени по баланса на МЗХ и с отрицателни изменения на дела на балансовата стойност на собствения капитал, в което е инвестирано, в съответствие с правилата на т. 4. 4 от НСС 28, инвестицията е с нулева стойност. Аналогично, в съответствие с т. 4. 4 от НСС 28, при заведена инвестиция в дружество/предприятие – свързано лице, което през 2023 г. е в ликвидация или несъстоятелност и делът на инвеститора в загубите на предприятието, възлиза или превишава балансовата стойност на инвестицията, същата е отчетена по нулева стойност.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Съгласно текста.

Капка Алексиева

Н-к отдел „Счетоводство“

